

KATARZYNA SROKA

PROGRAM NAUCZANIA
języka niemieckiego
DLA KLAS I-III
SZKOŁY PODSTAWOWEJ

1-3

I ETAP EDUKACYJNY

Informacja o autorce programu

Katarzyna Sroka

- absolwentka Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych we Wrocławiu (język niemiecki) oraz Wydziału Filologii Germańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego (kierunek filologia germańska),
- nauczycielka języka niemieckiego z wieloletnim doświadczeniem w pracy zarówno z dziećmi, jak i z dorosłymi jako lektorka, nauczycielka metodyki oraz opiekun praktyk pedagogicznych,
- autorka licznych publikacji edukacyjnych i materiałów dydaktycznych,
- animatorka i moderatorka projektów Instytutu Goethego w Warszawie i Krakowie,
- członek Zarządu Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Języka Niemieckiego,
- przewodnik turystyczny we Wrocławiu.

Spis treści

1. Charakterystyka programu	4
1.1. Uwagi wstępne	4
1.2. Koncepcja programu	4
1.3. Nauczyciele	5
1.4. Uczniowie	6
1.5. Rodzice	7
1.6. Warunki lokalowe i wyposażenie szkoły	8
2. Cele kształcenia	10
2.1. Cele ogólne kształcenia	10
2.2. Cele wychowawcze	10
2.3. Cele szczegółowe – rozwijanie sprawności językowych	11
3. Treści nauczania	12
3.1. Zakresy tematyczne	12
3.2. Przykładowa realizacja treści nauczania	12
4. Sposoby osiągnięcia celów edukacyjnych	18
4.1. Metody nauczania	18
4.2. Techniki nauczania	20
4.3. Formy pracy	26
4.4. Przykładowe scenariusze zajęć	28
5. Opis osiągnięć uczniów	32
6. Sposoby oceny i kontroli osiągnięć uczniów	36
6.1. Ocenianie	36
6.2. Przykładowa ocena opisowa	36
6.3. Wdrażanie do samokontroli i samooceny	37
6.4. Techniki uzyskiwania informacji zwrotnej od uczniów	38
6.5. Ćwiczenia kontrolne	39
7. Bibliografia	40

1. Charakterystyka programu

1.1. Uwagi wstępne

Niniejszy program nauczania języka niemieckiego uwzględnia założenia zawarte w nowej podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej w klasach I–III (edukacja wczesnoszkolna), w zakresie języka obcego.

„Edukacja najmłodszych uczniów powinna umiejętnie splecać naukę z zabawą, by w łagodny sposób wprowadzić ich w świat szkoły. Kształcenie ogólne w szkole podstawowej tworzy fundament wykształcenia – szkoła łagodnie wprowadza uczniów w świat wiedzy, dbając o ich harmonijny rozwój intelektualny, etyczny, emocjonalny, społeczny i fizyczny.”

Podstawowym wyróżnikiem tego programu w stosunku do innych programów nauczania języka niemieckiego w klasach I–III jest łagodne podejście do wymogu pisania i czytania w języku obcym w pierwszej fazie nauki. Doskonalenie tych sprawności językowych realizowane jest w sposób łagodny, tak aby nie kolidowało z procesem alfabetyzacji w języku ojczystym.

Program zakłada nauczanie języka niemieckiego podczas 2 godzin lekcyjnych tygodniowo. W przypadku mniejszej i większej liczby godzin realizacja programu jest również możliwa.

Program uwzględnia pracę zarówno z małą grupą uczniów, jak i z dużym zespołem klasowym.

Podręcznikiem, który w optymalny sposób spełnia założenia niniejszego programu, jest kurs języka niemieckiego *Hallo Anna neu* dla klas I–III szkoły podstawowej Wydawnictwa Klett Polska.

1.2. Koncepcja programu

Program wychodzi naprzeciw oczekiwaniom nauczycieli języka niemieckiego, którzy rozpoczną pracę z najmłodszymi uczniami szkoły podstawowej. Podpowiada on, jak skutecznie nauczać dzieci języka obcego, wykorzystując ich potrzeby i predyspozycje.

Jest to propozycja dla nauczycieli, którym bliskie są aktywne metody nauczania, i którzy na ucznia patrzą w sposób holistyczny, mając na uwadze jego wielopłaszczyznowy rozwój.

Program w pełni uwzględnia predyspozycje uczniów klas I–III, którzy są spontaniczni, otwarci i chętni do odkrywania wszystkiego, co nowe.

Przedstawione techniki i metody nauczania pozwalają uczniom działać, odkrywać, eksperymentować, co jest zgodne z naturalnymi potrzebami dzieci w młodszy wiek szkolny. Nauka ma charakter zabawy, a dzieci uczą się języka jakby przy okazji.

W programie uwzględniono zarówno cele dydaktyczne, jak i wychowawcze. Określono również cele szczegółowe nauczania języka niemieckiego, opierające się na rozwijaniu poszczególnych sprawności językowych. Założono, że sprawnościami dominującymi będą: rozumienie ze słuchu i mówienie.

Program reprezentuje tradycyjną koncepcję nauczania, w której nauczyciel opiera się na pracy z podręcznikiem do nauki języka niemieckiego.

Atutem niniejszego programu jest skorelowanie treści kształcenia językowego z edukacją wczesnoszkolną. Zaproponowano podział treści programu na treści realizowane w poszczególnych klasach I, II i III. Ma to charakter porządkujący. Nie jest to jednak podział sztywny, ale taki, który zakłada możliwość rozszerzania treści, modyfikowania jej lub rezygnacji z niektórych zagadnień, w zależności od możliwości uczniów i liczby godzin języka niemieckiego, jaką nauczyciel dysponuje w tygodniu.

Program zawiera opis osiągnięć uczniów oraz sposoby kontrolowania i oceny umiejętności dzieci.

W programie zamieszczono przykładowe scenariusze zajęć, przykładowe ćwiczenia kontrolne oraz liczne przykłady zadań z kursu *Hallo Anna neu 1*, uwzględniających dziecięcą potrzebę działania.

1.3. Nauczyciele

Program nauczania języka niemieckiego skierowany jest do nauczycieli języka niemieckiego uczących w klasach I–III szkoły podstawowej i posiadających kwalifikacje określone w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli.

Nauczanie języka obcego w edukacji dzieci młodszych wymaga jednak nie tylko bardzo dobrej znajomości języka, ale także kwalifikacji pedagogicznych. Konieczna jest znajomość psychologii rozwojowej i pedagogiki wczesnoszkolnej oraz wiedza na temat możliwości poznawczych, emocjonalnych i społecznych dzieci w wieku 6–9 lat.

Kluczowe znaczenie ma tu osobowość nauczyciela, jego umiejętności pedagogiczne, rozumienie psychiki dzieci w młodszym wieku szkolnym, cierpliwość, takt, respektowanie indywidualności, ale też swoiste zdolności aktorskie. Praca z dziećmi to szczególnie przywilej, ale też duża odpowiedzialność.

W nauczaniu wczesnoszkolnym nauczyciel odgrywa bardzo istotną rolę. Jest on dla uczniów wzorem do naśladowania, osobą, która ma przygotować ich do dalszego etapu kształcenia, nauczyć podejmowania słuszych wyborów, pomóc w zrozumieniu relacji rządzących współczesnym światem.

Warunkiem koniecznym przy pierwszym spotkaniu dzieci z nowym językiem jest stworzenie atmosfery pełnej ciepła, zrozumienia i akceptacji.

Praca z dziećmi najmłodszymi wymaga bardzo starannego zaplanowania zajęć i dostosowania proponowanych ćwiczeń do możliwości dziecka. Dlatego nauczyciel pracujący w klasach I–III powinien mieć odpowiednie cechy osobowościowe, jak i wiedzę na temat dydaktyki i metodyki nauczania języków obcych.

Cechami osobowościowymi nauczyciela, odgrywającymi kluczową rolę w edukacji wczesnoszkolnej, są:

- komunikatywność,
- otwartość na nowe zadania,
- elastyczność i gotowość do akceptacji innych od tradycyjnych form pracy,
- chęć do współdziałania z dziećmi, do wspólnej zabawy, muzykowania, śpiewania, eksperymentowania,
- zaangażowanie i kreatywność.

Nauczyciel powinien również posiadać następujące kompetencje i umiejętności:

► Cierpliwość

► Kompetencja językowa

Oprócz wiedzy teoretycznej o języku niemieckim, nauczyciel powinien posiadać również praktyczną umiejętność posługiwania się językiem. Ważną rolę odgrywa tu staranna wymowa, rytm i intonacja, gdyż nauczyciel jest dla dzieci w tym wieku wzorem do naśladowania. Co więcej, nauczyciel powinien dysponować bogatym repertuarem tak zwanego języka klasowego i konsekwentnie go używać w sytuacjach typowo lekcyjnych (np.: *Komm bitte an die Tafel! Höre zu! ...*).

Ważne też jest, by na zajęciach stosować nie tylko elementy werbalne, ale również mowę ciała, która w dużym stopniu pomoże dzieciom w zrozumieniu nowych struktur i słów.

► Kompetencje wychowawczo-społeczne

Nauczyciel pracuje z różnymi dziećmi, dlatego powinien znać potrzeby i predyspozycje swoich uczniów. Chodzi tu o zdolność interakcji i pozytywnego wpływania na wychowanków. Ważna jest też empatia, asertywność oraz komunikowanie werbalne i niewerbalne.

► Umiejętność planowania

Niezwykle istotną kwestią, bez której nie byłoby zamierzonych efektów, jest planowanie. Dzieci wprawdzie są spontaniczne, uwielbiają niespodzianki, ale żeby się one udały, nauczyciel musi je dobrze zaplanować i przygotować.

► Umiejętność współpracy z innymi nauczycielami

Nauczyciel języka niemieckiego powinien współpracować z wychowawcą klasy, w której uczy. Ułatwi mu to rozpoznanie potrzeb swoich uczniów oraz umożliwi skorelowanie treści językowych z innymi przedmiotami (np.: z muzyką, techniką, matematyką, plastyką).

► Umiejętność korzystania z nowych technologii

Nauczyciel powinien podejmować działania mające na celu doskonalenie warsztatu pracy, w tym doskonalenie umiejętności stosowania technologii informacyjnych i komunikacyjnych, takich jak np. tablice interaktywne z oprogramowaniem, urządzenia mobilne, ćwiczenia językowe online.

► Umiejętność dawania i przyjmowania *feedbacku*

Nauczyciel powinien podczas zajęć stwarzać jak najwięcej sytuacji umożliwiających zdiagnozowanie kompetencji językowych uczniów. Istotna też jest umiejętność wyciągania wniosków z obserwacji oraz odpowiedniego raportowania ich dzieciom oraz rodzicom. Ważnym aspektem w pracy nauczyciela jest również ewaluacja jego własnych działań.

► Udział w doskonaleniu zawodowym

Aktywne uczestnictwo w wewnątrzszkolnym i zewnątrzszkolnym doskonaleniu umożliwia nauczycielom poszerzenie wiedzy i umiejętności w zakresie dydaktyki i metodyki nauczania języka niemieckiego w klasach młodszych.

1.4. Uczniowie

Uczniowie są pośrednimi użytkownikami niniejszego programu.

Zestawienie cech uczniów, znajdujące się poniżej, to pomoc dla nauczycieli w projektowaniu zajęć. Nauczyciel, znając potrzeby, zainteresowania i możliwości dzieci, może tak poprowadzić lekcję, że nauka języka niemieckiego będzie dla obu stron przyjemnością i przygodą, a nie obciążeniem.

- Dzieci potrzebują postaci oraz grupy rówieśniczej, z którymi mogą się identyfikować.
- Dzieci potrzebują pozytywnych wzorców.
- Dzieci mają ogromną potrzebę ruchu.
- Dzieci uczą się poprzez zabawę.
- Dzieci szybko się nudzą i nie potrafią zbyt długo skoncentrować się na jednym działaniu.
- Dzieci lubią śpiewać piosenki i muzykować.
- Dzieci szybko zapamiętują nowe słowa i struktury, ale równie szybko je zapominają.
- Dzieci mają plastyczny aparat mowy oraz naturalną zdolność i gotowość do naśladowania.
- Dzieci uczą się szybciej za pomocą krótkich wierszyków i rymowanek.
- Dzieci lubią zwierzęta i interesują się przyrodą.
- Dzieci uczą się za pomocą wszystkich zmysłów.
- Dzieci potrzebują wielokrotnych powtórzeń.

- Dzieci identyfikują nauczyciela z przedmiotem nauczania.
- Dzieci potrzebują bodźców dźwiękowych i wizualnych.
- Dzieci podlegają gwałtownym, często skrajnym emocjom.
- Dzieci wykazują gotowość do poznawania nowych rzeczy.
- Dzieci lubią eksperymentować.
- Dzieci lubią rywalizację i często nie potrafią przegrywać.

Analizując wymienione cechy dzieci w klasach I–III, nauczyciel powinien stosować następujące zasady wczesnoszkolnej nauki języka:

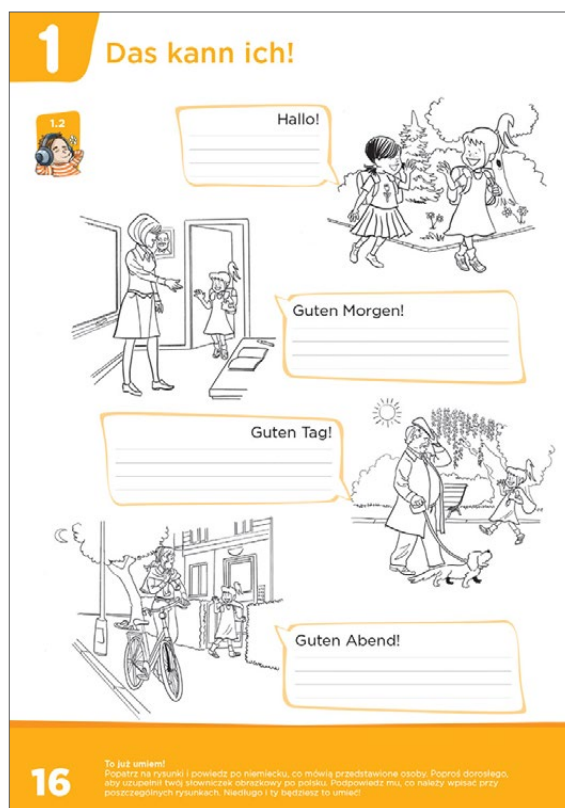
- 1) nauczanie oparte na imitacji,
- 2) aktywizowanie wszystkich zmysłów podczas nauki języka,
- 3) stosowanie licznych elementów wizualnych i akustycznych,
- 4) rozwijanie umiejętności postrzegania,
- 5) częste zmiany aktywności dzieci,
- 6) częste zmiany form pracy,
- 7) uwzględnianie potrzeby ruchu u dzieci,
- 8) ciągłe powtarzanie realizowanych treści,
- 9) tworzenie określonych sytuacji i kontekstu komunikatywnego,
- 10) integrowanie treści i tematów bliskich dzieciom,
- 11) motywowanie do nauki języka poprzez zabawowy charakter zajęć,
- 12) wspieranie wiary we własne możliwości,
- 13) budowanie atmosfery akceptacji i poczucia bezpieczeństwa.

1.5. Rodzice

Rodzice powinni uczestniczyć w procesie dydaktyczno-wychowawczym jako partnerzy nauczyciela. Mogą oni kontrolować edukację dziecka, oglądając prace i ćwiczenia wykonywane podczas zajęć czy prezentacje lub występy klasowego teatru. Dobrym rozwiązaniem jest zaproszenie rodziców do udziału w niektórych zajęciach, aby mogli zobaczyć swoje dziecko „w akcji”.

W kursie *Hallo Anna neu* jednym z elementów włączających rodziców w proces nauki języka niemieckiego jest słowniczek obrazkowy *Das kann ich!*.

Dzieci powtarzają w domu poznane słownictwo i zwroty, prosząc rodziców o pomoc w uzupełnieniu polskich odpowiedników.

Innym przykładem z kursu *Hallo Anna neu* jest tekst narracyjny w języku polskim umieszczony u dołu każdej strony w podręczniku.

20

Dzieci lubią chodzić do szkoły. Dziś jednak nie wszystkie są obecne.
Posłuchaj nagrania i powiedz, kto jest obecny, a kogo nie ma w szkole.

Dzięki takiemu opisowi rodzice wiedzą, o czym uczyło się ich dziecko. Mogą też powtórzyć z uczniem materiał w domu, sprawdzić umiejętności i kontrolować postępy dziecka.

Ważne jest, aby nauczyciel spotkał się z rodzicami na początku roku szkolnego i poinformował ich, jak będzie wyglądało nauczanie języka niemieckiego w klasie I, II i III.

Nauczyciele, którzy będą pracować wg niniejszego programu, mogą przekazać rodzicom następujące treści:

- Celem nauczania w klasach I-III jest przede wszystkim osłuchanie się dziecka z nowym językiem, tzw. zanurzenie w języku.
- Nie należy oczekiwać, że dziecko będzie od początku mówiło pełnymi zdaniami.
- Nie wolno zmuszać dziecka do czytania i pisania w języku obcym, dopóki proces alfabetyzacji w języku ojczystym nie zostanie zakończony.
- Nie należy przepytywać dziecka ze słówek, chyba że samo o to poprosi.
- Aby wesprzeć dziecko w nauce języka, można słuchać z nim nagrań dialogów czy piosenek w języku niemieckim.
- Należy dopilnować, aby dziecko było przygotowane do zajęć: posiadało na lekcji podręcznik, zeszyt ćwiczeń oraz dobrze wyposażony piórnik.

1.6. Warunki lokalowe i wyposażenie szkoły

Ważnym elementem warsztatu pracy nauczyciela jest pomieszczenie, w którym odbywać się będą zajęcia z dziećmi. Nauczyciel może kreować tę przestrzeń przy dużym udziale uczniów, co pozytywnie wpływa na kształtowanie ich wrażliwości estetycznej.

Sala lekcyjna powinna być na tyle duża, aby nauczyciel mógł projektować różne formy pracy z dziećmi, integrujące zajęcia językowe z muzycznymi, plastycznymi czy teatralnymi.

Materiały i pomoce dydaktyczne wykorzystywane w pracy z dziećmi powinny być wesołe i kolorowe, i stanowić pewnego rodzaju bodźce wizualne i akustyczne.

Nauczanie na etapie wczesnoszkolnym to płynne przejście od abstrakcyjnego obrazu do konkretnego przedmiotu. Angażuje ono możliwie wszystkie zmysły dzieci. Dlatego tak ważne jest stosowanie podczas zajęć autentycznych materiałów pomocniczych lub naturalnych produktów (przybory szkolne, owoce, warzywa itd.), które uczniowie będą mogli dotknąć, poczuć, spróbować.

Nauczyciel może stworzyć w klasie specjalny kącik, w którym będą gromadzone materiały dodatkowe i pomocnicze do zajęć. Podczas zajęć językowych można również wykorzystywać rysunki wykonane przez dzieci, ilustrujące określony temat czy też przyniesione przez nich z domu zabawki.

Warto też pomyśleć o zaangażowaniu rodziców w przygotowanie potrzebnych materiałów. Dzięki temu rodzice poczują się ważnymi partnerami w procesie dydaktycznym.

Do najważniejszych pomocy przydatnych w prowadzeniu zajęć należą:

- podręcznik i ćwiczenia,
- poradnik dla nauczyciela,
- nagrania,
- tablica interaktywna,
- tablica,
- tablica (np. korkowa), na której można umieszczać pomoce i materiały dodatkowe (np. prace uczniów).

Warto też zadbać o następujące pomoce dydaktyczne:

- materiały biurowe: kredki, flamastry, farbki, bloki rysunkowe i techniczne z białymi i kolorowymi kartkami, klej, nożyczki, masa klejąca,
- tekturowe kartoniki z ilustracjami związanymi z danym tematem,
- plakaty,
- miękka piłka,
- chusta lub szal do zakrywania oczu,
- maskotki, pluszowe zwierzątka, pacynki,
- plastikowe przedmioty,
- instrumenty muzyczne: bębenek, tamburyno, cymbałki, grzechotki,
- rekwizyty w zależności od tematu zajęć.

Wiele pomocy dydaktycznych nauczyciel może wykonać sam. Warto poświęcić na to cenny czas, gdyż raz wykonane pomoce i materiały ułatwiają pracę przez kolejne lata.

2.1. Cele ogólne kształcenia

Głównym celem programu jest wspieranie i rozwijanie wszechstronnego rozwoju dzieci w wieku wczesnoszkolnym ze szczególnym uwzględnieniem ich naturalnych potrzeb, predyspozycji i uzdolnień.

Cele ogólne to:

- zainteresowanie językiem obcym,
- czerpanie radości z przyswajanych umiejętności,
- zainteresowanie inną kulturą, tradycją i obyczajami,
- wszechstronne rozwijanie osobowości w aspekcie emocjonalnym, kreatywnym i kognitywnym,
- kształcenie sprawności manualnej,
- umożliwienie wykorzystywania języka w różnych sytuacjach,
- kształcenie postawy akceptacji, otwartości i tolerancji,
- rozwijanie wyobraźni, umiejętności łączenia świata fantazji ze światem rzeczywistym,
- przygotowanie do dalszego etapu kształcenia językowego.

2.2. Cele wychowawcze

Program nauczania języka niemieckiego zakłada realizację następujących celów wychowawczych:

- kształcenie otwartości i pozytywnego nastawienia wobec innych kultur i przedstawicieli innych narodowości,
- rozwijanie tolerancji wobec odmienności kulturowych,
- zachęcanie dzieci do poznawania otaczającego świata, tak aby potrafiły zrozumieć to, co się wokół nich dzieje i w czym uczestniczą,
- kształtowanie obrazu własnego „ja”, wzbogacanie wiedzy o sobie,
- rozwijanie poczucia odpowiedzialności za własny proces uczenia się,
- umacnianie postawy pozytywnego nastawienia do nauki oraz własnych umiejętności i kompetencji językowych,
- kształtowanie zdolności czytelnego komunikowania własnych intencji i wypowiedzania się w taki sposób, aby inni rozumieli,
- rozwijanie postawy współdziałania i aktywności,
- kształtowanie umiejętności zgodnej współpracy z innymi dziećmi, zwracanie uwagi na stosowanie zasad *fair play* podczas gier i zabaw,
- motywowanie uczniów do pomocy słabszym kolegom i koleżankom oraz stosowanie zasady: „każdy popełnia błędy i dlatego jestem wyrozumiały wobec pomyłek innych”,
- kształtowanie wrażliwości estetycznej,
- kształtowanie wrażliwości na sztukę: wyrażanie własnych uczuć w różnorodnych formach plastycznych oraz słuchanie, rozumienie i tworzenie muzyki.

2.3. Cele szczegółowe – rozwijanie sprawności językowych

Pozytywne nastawienie do języka obcego i rozbudzenie zainteresowania językiem to główne cele nauczania na etapie wczesnoszkolnym. Aby mogły być w pełni realizowane, należy rozwijać u uczniów poszczególne sprawności językowe.

Program kładzie główny nacisk na rozwijanie rozumienia ze słuchu oraz mówienia, gdyż u uczniów klas I–III są one dominującymi sprawnościami językowymi.

Rozumienie tekstu czytanego oraz pisanie są rozwijane stopniowo w II i III klasie.

Cele szczegółowe w zakresie **rozumienia ze słuchu** to:

- rozumienie poleceń nauczyciela (tzw. języka klasowego: *Hör zu!*, *Schau dir die Bilder an!*, *Zeig auf dem Bild mit!*, *Sprich nach!*),
- rozumienie prostych wypowiedzi oraz pytań w zakresie poznanego i utrwalonego materiału leksykalnego,
- reagowanie werbalnie, jak i za pomocą mowy ciała na pytania i polecenia nauczyciela oraz innych osób,
- rozumienie ogólnego sensu krótkich tekstów zawierających poznany materiał leksykalny w piosenkach,
- rymowankach, komiksach,
- identyfikowanie osób mówiących,
- różnicowanie dźwięków i wyrazów.

Cele szczegółowe w zakresie **mówienia** to:

- poprawne wymawianie głosek, w tym głosek niewystępujących w języku polskim (*ä, ö, ü, ß*),
- powtarzanie pojedynczych wyrazów i całych struktur za wzorem (nauczyciel, nagrania audio),
- samodzielne formułowanie wypowiedzi z wykorzystaniem znanych struktur i zwrotów (np.: *Du bist dran! Ja!, Nein!, Richtig!, Falsch!, Und du?*),
- pamięciowe odtwarzanie rapów, zaklęć, rymowanych wierszyków,
- śpiewanie piosenek,
- nazywanie liczb,
- opisywanie przedmiotów,
- opisywanie czynności,
- odpowiadanie na proste pytania.

Cele szczegółowe w zakresie **czytania**:

- rozumienie pojedynczych wyrazów i zdań w obrębie znanego materiału,
- rozumienie ogólnego sensu prostych tekstów zawierających znany materiał leksykalny,
- odczytanie na głos pojedynczych wyrazów, zwrotów i krótkich zdań.

Cele szczegółowe w zakresie **pisania**:

- uzupełnianie brakujących liter w znanych wyrazach,
- pisanie znanych wyrazów po śladzie,
- przepisywanie pojedynczych wyrazów i krótkich zdań.

3.1. Zakresy tematyczne

Dzieci w wieku 7–9 lat najchętniej uczą się o nich samych oraz o tym, co je otacza, co jest im bliskie i znane, choć chętnie odkrywają także wszystko, co nowe.

Treści nauczania zaproponowane w niniejszym programie dostosowane są do potrzeb i zainteresowań dzieci w młodszym wieku szkolnym.

Proponowane zakresy tematyczne to:

- ja i moi bliscy – moja rodzina oraz moi koledzy z klasy i przyjaciele (cechy, wygląd, części ciała, wiek, zainteresowania, hobby),
- moje miejsce zamieszkania (dom, przedmioty w domu, mój pokój, kolory, zabawki, gry),
- moja szkoła (moja klasa, nazwy przyborów szkolnych, czynności wykonywane w szkole),
- popularne zawody,
- mój dzień, moje zabawy (sytuacje z życia codziennego w domu, ubrania, codzienne czynności, gry i zabawy na placu zabaw, umiejętności),
- jedzenie (potrawy i napoje),
- sklep (zakupy, produkty),
- mój czas wolny i wakacje (czas: pory dnia, pory roku, miesiące, dni tygodnia, podróże, środki transportu),
- święta i tradycje, mój kraj (wybrane uroczystości, tradycje: urodziny, Mikołajki, Boże Narodzenie, Wielkanoc, karnawał, Dzień Świętego Marcina, Dzień Matki, Pasowanie na pierwszoklasistę, Sylwester i Nowy Rok),
- sport (sporty letnie i zimowe),
- moje samopoczucie (uczucia i upodobania, części ciała i dolegliwości),
- przyroda wokół mnie (rośliny, zwierzęta domowe i w zoo, środowisko naturalne, natura i jej piękno, pogoda),
- świat baśni i wyobraźni (przedstawienia teatralne).

3.2. Przykładowa realizacja treści nauczania

Przedstawiona poniżej tabela zawiera propozycję realizacji treści nauczania zgodnych z nową podstawą programową nauczania języka niemieckiego w klasach I–III na przykładzie kursu *Hallo Anna neu*.

W tabeli umieszczone zostały:

- tematy poszczególnych lekcji w klasie I, II oraz III,
- cele komunikatywne,
- struktury aktywne,
- słownictwo.

W tabeli nie zostały wyszczególnione struktury gramatyczne.

Dzieci na etapie wczesnoszkolnym nie są zdolne do analizy języka. Nie uczą się więc reguł gramatycznych, choć mają świadomość ich istnienia. Dzieci stosują struktury gramatyczne w kontekście sytuacyjnym. Jest to tzw. nauczanie indukcyjne, polegające na tym, że wprowadzanie nowych struktur gramatycznych odbywa się w sposób nieuświadomiony.

Hallo Anna neu

Klasa 1

Lekcja Temat / sytuacje	Cele komunikatywne	Struktury aktywne	Słownictwo
1. Guten Morgen, guten Tag - zapoznanie się - nawiązywanie kontaktów z innymi (rówieśnikami, osobami dorosłymi)	- powitanie - pożegnanie - przedstawianie się - pytanie o imię	<i>Ich bin ... Und du?</i> <i>Ich bin nicht ...</i> <i>Hallo.</i> <i>Guten Tag.</i> <i>Guten Morgen.</i> <i>Guten Abend.</i> <i>Tschüss.</i> <i>Auf Wiedersehen.</i> <i>Toll!</i> <i>Hurra!</i> <i>Ja. / Nein.</i>	<i>Herr, Frau</i> <i>nicht</i> <i>Aaaa!</i> <i>Mmmmm!</i> <i>Ooooo!</i> <i>Oje!</i> <i>Nanu!</i> <i>Iiii!</i> <i>ich, du</i>
2. Meine Klasse 1a obecność na zajęciach	- przedstawianie innych osób - mówienie, kto jest obecny i nieobecny	<i>Das ist ...</i> <i>Das sind ...</i> <i>... ist / sind da.</i> <i>... ist / sind nicht da.</i> <i>Richtig.</i> <i>Falsch.</i> <i>Du bist dran.</i> <i>Hurra!</i>	<i>Klasse, Kinder</i> <i>da, und, wer</i>
3. Ich mag Salat - jedzenie i picie - ulubione potrawy i napoje	- nazywanie produktów spożywczych - mówienie o ulubionych potrawach i napojach oraz pytanie o nie	<i>Ich mag ... Und du?</i> <i>X mag ...</i> <i>Das mag ich.</i> <i>Das mag ich nicht.</i> <i>Ja. / Nein.</i> <i>Ich auch. / Ich nicht.</i> <i>Toll!</i> <i>Mmmmm.</i> <i>Bingo!</i>	<i>Cola, Hamburger,</i> <i>Schokolade,</i> <i>Kakao, Pizza, Marmelade,</i> <i>Milch, Bananen,</i> <i>Tomaten, Kuchen,</i> <i>Ananas, Popcorn, Salat,</i> <i>Limonade, Spinat,</i> <i>Obstsalat, satt, auch</i>
4. Eins, zwei, drei - liczby - wiek - nazywanie liczb od 1 do 12	- liczenie przedmiotów - dodawanie - podawanie wieku i pytanie o wiek	<i>Ich habe ...?</i> <i>... plus ... ist ...</i> <i>Nummer ... ist ...</i> <i>Wie alt bist du?</i> <i>Ich bin ...</i> <i>Du bist dran.</i> <i>Bingo! Gewonnen!</i>	<i>Zahlen von 1 bis 12,</i> <i>plus,</i> <i>Nummer, Finger, also</i>
5. Rosa, lila, violett kolory	- nazywanie kolorów - opisywanie przedmiotów	<i>Ich sehe ...</i> <i>Ich habe ...</i> <i>Ich mag ...</i> <i>Nummer ... ist ...</i> <i>Was ist hier ...?</i> <i>Das ist ... Und das ist auch ...</i> <i>... plus ... ist ...</i> <i>Gewonnen!</i> <i>Du bist dran.</i>	<i>rot, blau, grün, gelb,</i> <i>grau, schwarz, weiß,</i> <i>braun, rosa, lila,</i> <i>orange, violett,</i> <i>meine Lieblingsfarbe,</i> <i>was, Platz, leer, komplett</i>

6. Mein Stift und meine Maus • przybory szkolne • posiadanie przyborów	• nazywanie i opisywanie przyborów szkolnych	<i>Mein/e ist ... Wie ist dein/e ...? Hier ist / sind mein/e ... Hier ist / sind dein/e ... Jetzt du! Auf dem Tisch ist / sind ... Entschuldige!</i>	<i>Bleistift, Kuli, Ball, Puppe, Maus, Schultasche, Buch, Heft, Lineal, Chips, mein/e, dein/e groß, sehr nett (einfach), ideal, für die Schule</i>
7. Oma, Opa und ich • rodzina	• nazywanie i przedstawianie członków rodziny	<i>Das ist mein/e ... Mein/e ... mag ... Dein/e ... mag ... Wer ist das? Das ist Annas ... Und jetzt du! ... hat keine Zeit</i>	<i>Mutter, Vater, Oma, Opa, Schwester, Bruder, Hund, Katze, er, sie, Oper, Ballett, Computer, Musik, Eis, Zeit</i>
8. Wir lernen und spielen • szkoła • aktywności w szkole	• nazywanie aktywności / działań w szkole • wyrażanie upodobań • nazywanie ulubionych czynności	<i>... ist toll! ... ist blöd! Ich mag ... Das mag ich. Das mag ich nicht. Das ist toll! Das ist prima! Das ist spitze!</i>	<i>lernen, rechnen, schreiben, malen, lesen, turnen, singen, spielen, toll, prima, spitze, blöd, wir, Pause</i>

Klasa 2			
Lekcja Temat / sytuacje	Cele komunikatywne	Struktury aktywne	Słownictwo
1. Hallo, wie geht's dir! • samopoczucie • liczby do 20	• pytanie o samopoczucie • nazywanie liczb do 20	Wiederholung: <i>Ich bin ... Wer bist du? Hallo! Guten Morgen! Guten Tag! Auf Wiedersehen! Tschüs! Ich bin ..., Ich mag ... Ja. Nein.</i> Neu: <i>Wie geht's dir? Na so was! Toll! Das ist ja wunderbar!</i>	<i>Wie geht's? sehr gut, gut, nicht so gut, schlecht, so lala, prima; Zahlen 13-20</i>
2. Ich höre gern Musik. • hobby • zainteresowania	• nazywanie i pytanie o zainteresowania • pytanie o ulubione czynności	Wiederholung: <i>Aktivitäten</i> Neu: <i>Was machst du da? Ich höre gern Musik. Malst du?</i>	<i>das Hobby: Lego, Fußball, Klavier, Fangen, Verstecken, Computer spielen, Musik hören; gern, nicht gern</i>

3. Zum Geburtstag viel Glück! • prezenty • życzenia • urodzinowe	• nazywanie prezentów • opisywanie przedmiotów • składanie życzeń	Wiederholung: <i>der Ball, die Puppe, das Buch</i> <i>Was ist das?</i> Neu: <i>Die Puppe ist neu. Der Teddy ist nett.</i>	<i>das Geschenk, -e die Uhr, der Teddy, das Buch, das Puppenhaus, das Puzzle, das Computerspiel, neu, alt, schlecht, nett, schön</i>
4. Ich kann singen und tanzen. • umiejętności	• nazywanie umiejętności	Wiederholung: <i>Ich tanze. Ich jongliere.</i> Neu: <i>Ich kann ... Kannst du ... ? Was kannst du? So ein Quatsch!</i>	<i>Rad fahren, Seil springen, laufen, backen, kochen, skaten, tanzen</i>
5. Endlich Winter! • sporty zimowe • dni tygodnia	• nazywanie aktywności dzieci w zimie • nazywanie dni tygodnia	Wiederholung: <i>Ich habe keine Lust.</i> Neu: <i>Anna will Schi laufen. Ich will nicht rodeln.</i>	<i>Wochentage, Freizeitaktivitäten im Winter: Schi laufen, rodeln, Schneeballschlacht machen, Schlittschuh laufen</i>
6. Hast du ein Haustier? • zwierzęta domowe	• przedstawianie zwierząt domowych	Wiederholung: <i>Tiernamen</i> Neu: <i>Ich habe einen / eine / ein ...</i>	<i>das Haustier, -e der Hund, der Fisch, die Katze, der Papagei, die Maus, die Schildkröte</i>
7. Bei Grazia zu Besuch • produkty spożywcze	• nazywanie potraw i napojów	Wiederholung: <i>Ich mag ...</i> Neu: <i>Ich möchte ... Ich habe Hunger. Ich habe Durst. Das schmeckt gut.</i>	<i>Brot, Butter, Ei, Käse, Schinken, Wurst, Majonäse, Milch, Apfelsaft, Tee, Honig, Müsli, Jogurt, Kaffee, Obst, Gemüse, Fisch</i>
8. Wohin gehen wir denn? • spędzanie wolnego czasu	• nazywanie miejsc, do których można się wybrać	Wiederholung: <i>Gute Idee! Nein, ich habe keine Lust.</i> Neu: <i>Ich gehe ... Wir gehen jetzt ...</i>	<i>in den Park, in den Zoo, in den Garten, ins Theater, ins Kino, nach Hause, in die Schule, ins Schwimmbad, zu Anna</i>

Klasa 3			
Lekcja Temat / sytuacje	Cele komunikatywne	Struktury aktywne	Słownictwo
1. Ferien ade! • wakacyjne miejsca	- opowiadanie o wakacjach - nazywanie miejsc wakacyjnych	Wiederholung: <i>Hallo, wie geht's?</i> Neu: <i>Ich war in Spanien / am Meer.</i> <i>Das Wetter war super.</i>	<i>am Meer,</i> <i>auf dem Land,</i> <i>in den Bergen,</i> <i>am Strand,</i> <i>bei Oma und Opa,</i> <i>Ländernamen</i>
2. Der Herbst ist da • pogoda w różnych porach roku	- określanie pogody - nazywanie pór roku	Wiederholung: Neu: <i>Wie ist das Wetter?</i> <i>Es ist ...</i>	<i>Das Wetter: Es regnet.</i> <i>Es schneit. Die Sonne scheint.</i> <i>der Herbst,</i> <i>der Winter,</i> <i>der Frühling,</i> <i>der Sommer</i>
3. Oje, oje, mein Kopf tut weh • części ciała i dolegliwości	- pytanie o samopoczucie - nazywanie części ciała, - podawanie dolegliwości	Wiederholung: <i>Ich kann nicht essen.</i> Neu: <i>Mein Bauch tut weh.</i>	<i>Körperteile im Singular und Plural:</i> <i>mein Rücken,</i> <i>meine Arme</i>
4. Wir machen einen Flohmarkt • przedmioty na pchlim targu • liczby do 100	- kupowanie i sprzedawanie przedmiotów - pytanie o cenę - podawanie ceny	Wiederholung: <i>Zahlen</i> Neu: <i>etwas kostet ...</i> <i>Was kostet das?</i> <i>Das ist aber teuer!</i>	<i>Der Flohmarkt:</i> <i>der Fahrradhelm,</i> <i>der Schall,</i> <i>die Vase usw.</i> <i>teuer, billig, praktisch, wundervoll</i>
5. Mein Zimmer • meble	- nazywanie mebli - określanie położenia mebli i opisywanie mebli	Wiederholung: <i>links, rechts</i> Neu: <i>Die Lampe ist altmodisch.</i> <i>Der Schrank ist hinten rechts.</i>	<i>der Tisch,</i> <i>das Bett,</i> <i>die Lampe,</i> <i>das Sofa,</i> <i>der Teppich,</i> <i>das Regal,</i> <i>der Stuhl,</i> <i>der Sessel,</i> <i>der Schrank;</i> <i>vorne,</i> <i>hinten;</i> <i>altmodisch,</i> <i>cool,</i> <i>bequem,</i> <i>modern</i>

6. Was ziehe ich an? • ubiory	• opisywanie swojego ubioru	Wiederholung: <i>Farben, Jahreszeiten</i> Neu: <i>Ich habe einen Rock. Ich ziehe die Hose an. Ich ziehe die Jacke aus.</i>	<i>das Kleid, die Bluse, die Jacke, der Mantel, der Pulli, das Hemd, die Handschuhe, die Stiefel, der Regenmantel</i>
7. Wir gehen in den Zoo • zwierzęta w zoo	• nazywanie zwierząt w zoo	Wiederholung: <i>Tier-Wörter</i> <i>Verben: kann ... schwimmen, machen ...</i> Neu: <i>Das Kamel ist groß. Der Affe kann klettern.</i>	<i>der Zoo, Zootiere: der Tiger, der Löwe, der Elefant, der Bär, der Affe, das Känguru, das Krokodil, die Giraffe, die Schlange ... groß, klein, lustig, schwer, aktiv, süß</i>
8. Schöne Ferien • środki lokomocji • kierunki • miejsca spędzania wakacji	• opowiadanie o planach wakacyjnych • nazywanie środków lokomocji	Wiederholung: <i>Urlaubsorte</i> Neu: <i>Ich fahre zu Oma und Opa aufs Land. Ich fahre mit dem Zug.</i>	<i>ans Meer, aufs Land, in die Berge, Ländernamen das Auto, der Zug, der Bus, die Straßenbahn, die U-Bahn; links, rechts, geradeaus</i>

4. Sposoby osiągnięcia celów edukacyjnych

4.1. Metody nauczania

Trudno mówić o jednej, słusznej metodzie nauczania języków obcych w okresie wczesnoszkolnym.

Nauczanie dzieci cechuje zdecydowanie eklektyzm, czyli **łączenie elementów różnych metod**, tak aby jedne uzupełniały inne i tym samym przyczyniały się do jak najbardziej skutecznego przyswajania języka.

Niniejszy program proponuje nauczycielom stosowanie elementów metod, zarówno tradycyjnych, jak i alternatywnych:

- metody naturalnej (*The Natural Approach*),
- metody komunikacyjnej,
- metody bezpośredniej,
- metody reagowania całym ciałem (*Total Physical Response*),
- metody audiolingwalnej.

Metoda naturalna polega na całkowitym wyeliminowaniu stresu, pozbyciu się lęku i strachu przed popełnianiem błędów. Dzieci uczą się języka słuchając, przyglądając się mimice i gestom nauczyciela, a kiedy są gotowe – wypowiadają całe zdania.

Metoda naturalna bazuje na rozwijaniu sprawności rozumienia ze słuchu, która jest podstawą mówienia.

Zgodnie z założeniami podstawy programowej celem nauczania języka w okresie wczesnoszkolnym powinno być wspomaganie dzieci w porozumiewaniu się z osobami, które mówią innym językiem. Dlatego też stosowanie elementów metody komunikacyjnej na tym etapie kształcenia jest jak najbardziej wskazane.

Metoda komunikacyjna łączy w sobie techniki metod konwencjonalnych i niekonwencjonalnych. Celem nadrzędnym tej metody jest opanowanie sprawności mówienia, a więc autentyczna komunikacja w języku obcym. Dzieci mówią w języku niemieckim, a nauczyciel dopuszcza błędy, które nie zakłócają komunikacji.

Poprawność językowa jest na drugim planie. Materiał językowy to głównie dialogi, odgrywanie ról, gry i zabawy językowe.

Metoda bezpośrednia oparta jest na bezpośrednim, naturalnym kontakcie nauczyciela z uczniem. To nauczanie języka w kontekście zabawowo-sytuacyjnym. Nauczyciel prezentuje materiał językowy z zastosowaniem technik poglądowych oraz technik imitacji.

Metoda reagowania całym ciałem polega na tym, że uczniowie przyglądają się gestom i ruchom nauczyciela a następnie reagują na polecenia mową swojego ciała (kojarzą słowo z ruchem). Chodzi tu o zaktywizowanie całego mózgu: lewej półkuli, odpowiedzialnej za język i prawej – odpowiedzialnej za ruch fizyczny. Metoda ta uwzględnia dużą potrzebę ruchu dzieci, sprzyja uczeniu się bez stresu, pomaga pokonać lęk przed mówieniem, pozwala na relaks w czasie zajęć. Nauczyciel może w ten sposób konsekwentnie stosować polecenia w języku niemieckim i używać w tym celu różnych, atrakcyjnych dla uczniów rekwizytów.

Głównym celem w **metodzie audiolingwalnej** jest wykształcenie nawyków językowych w sposób mechaniczny, nierefleksyjny, poprzez wielokrotne słuchanie a następnie powtarzanie, zapamiętywanie i utrwalanie danego materiału językowego. Bardzo ważna jest pochwała nauczyciela, jeśli reakcja dzieci jest właściwa. Elementy tej metody można wykorzystywać w fazie lekcji, kiedy nauczyciel wprowadza nowy materiał leksykalny a następnie utrwała go z uczniami poprzez wiele

ćwiczeń, które prowadzą do automatyzowania struktur językowych, a w konsekwencji – opanowania sprawności mówienia.

Uwzględniając omówione powyżej metody nauczania, program zakłada stosowanie następujących elementów metodyki nauczania wczesnoszkolnego:

- uczeń w centrum procesu dydaktycznego,
- nauczanie polisensoryczne,
- nauka poprzez działanie,
- nauczanie holistyczne, czyli całościowe i zintegrowane,
- gry i zabawy językowe,
- komunikatywność,
- dominacja sprawności rozumienia ze słuchu i mówienia,
- narracja,
- częste stosowanie języka niemieckiego na zajęciach,
- stosowanie języka lekcyjnego podczas klasowych rytuałów,
- stosowanie autentycznych/naturalnych pomocy dydaktycznych,
- elementy realioznawcze,
- interkulturowość,
- budowanie atmosfery, w której uczniowie czują się dobrze,
- różnorodność aktywności,
- indywidualizacja nauczania.

Oto co jeszcze warto uwzględnić w metodyce nauczania dzieci najmłodszych.

Ważnym elementem podczas zajęć językowych jest wprowadzenie tzw. **rytuałów klasowych**. Takim rytuałem jest na przykład powitanie i pożegnanie z uczniami, które będą zawsze odbywały się w taki sam sposób. Można w tym celu wykorzystać znaną dzieciom piosenkę lub wierszyk, którymi będziemy zawsze zaczynać i kończyć zajęcia.

Podczas zajęć językowych nauczyciel powinien stosować **jak najwięcej języka niemieckiego**, tak aby dzieci osłuchały się z nim. Nie oznacza to jednak całkowitej rezygnacji z języka polskiego, kiedy jest to konieczne. Nauczyciel może, a nawet powinien, posłużyć się językiem polskim podczas wprowadzania nowego tematu czy wyjaśniania reguł nowej zabawy. Jest to ważne dlatego, że dzieci we wczesnym etapie nauki nie potrafią jeszcze zrozumieć tekstów czy poleceń, nie potrafią też same budować dłuższych wypowiedzi.

Stosowanie języka polskiego na zajęciach jest jak najbardziej wskazane, jeśli ma to ułatwić dzieciom zrozumienie i zachęcić do aktywności na lekcji.

Podczas zajęć z języka obcego należy stwarzać uczniom okazje, w których będą mogli powtarzać określone zwroty i wyrażenia. Nauczyciel powinien **wracać do poznanych wcześniej tematów i zagadnień**, wzbogacając je o nowe elementy.

Na początku nauki języka obcego dzieci popełniają wiele błędów. Jest to zjawisko zupełnie naturalne i zarazem informacja dla nauczyciela, co sprawia uczniom najwięcej trudności. **Nie należy natychmiast poprawiać błędów dzieci**. Powinno się chwalić ucznia za najdrobniejsze nawet osiągnięcia, a błędy poprawiać w sposób dyskretny, tak aby dziecko nie czuło się strofowane.

4.2. Techniki nauczania

Techniki nauczania zaproponowane w niniejszym programie opierają się na rozwijaniu dwóch podstawowych sprawności językowych: **rozumienia ze słuchu** – będącego podstawą pozostałych aktywności dzieci oraz **mówienia**.

Techniki rozwijania sprawności rozumienia ze słuchu:

- słuchanie nauczyciela z jednoczesnym naśladowaniem jego gestów i mimiki,
- dopasowanie obrazka do usłyszanego tekstu,
- porządkowanie obrazków,
- wykonywanie poleceń nauczyciela,
- reagowanie całym ciałem,
- uzupełnianie brakujących informacji w usłyszonym tekście,
- prawda / fałsz,
- odpowiadanie na pytania do usłyszanego tekstu,
- słuchanie tekstu narracyjnego,
- słuchanie piosenek, wierszyków i rymowanek.

3

Wer mag was?

1.27

Anna, Anton und Tina sind auf einer Geburtstagsparty. Sie sprechen darüber, was sie mögen.
Hör zu. Wer mag was?

28

Anna, ihr Bruder Anton und Freundin Tina sind zu Anna's Geburtstag eingeladen. Sie sprechen über das, was sie mögen. Höre zu, was sie sagen. Markiere die richtigen Lebensmittel.

4

Wie alt bist du?

1.35

Zu Anna kommt Kemal. Anna stellt ihm ihre Geschwister und Freunde vor.
Hör zu. Wie alt sind die Kinder?

36

Do Anna przychodzi Kemal (jej nowy sąsiad). Anna przedstawia mu rodzeństwo i przyjaciół. Posłuchaj nagrania. Ile lat ma każde dziecko? A potem wszyscy grają w ulubioną grę Lei – „Zapiekowa matematyka”. Słuchaj, powtarzaj i opiszaj rysunek.

Techniki rozwijania sprawności mówienia:

- powtarzanie za nauczycielem: w grupie i indywidualnie,
- opisywanie przedmiotów lub czynności przedstawionych na obrazkach, lub prezentowanych przez nauczyciela,
- odgrywanie ról,
- odpowiadanie na pytania,
- odgrywanie scenek w formie dialogu – prezentacje komiksu,
- odgadywanie treści obrazków,
- odnajdywanie różnic na ilustracjach,
- recytacje wierszy i prezentacje piosenek,
- rapowanie.

3 Ich mag Salat

1.25 Anna macht Sport und isst gesund. Sie isst gern Obst und Gemüse. Am besten erzählt sie selbst, was sie mag. Hör zu, sprich nach und zeig auf den Fotos mit.

24 Anna uprawia sport i zdrowo się odżywia. Chętnie je owoce i warzywa. Sama opowie, co lubi najbardziej. Słuchaj, co mówi Anna, i pokazuj zdjęcia.

5 Rosa, lila, violett

1.41 Anna mag Farben. In ihrem Zimmer ist alles bunt. Hör zu, sprich nach und zeig die Farben.

1.42 Farben-Rap. Hör zu und klatsch mit. Sprich nach.

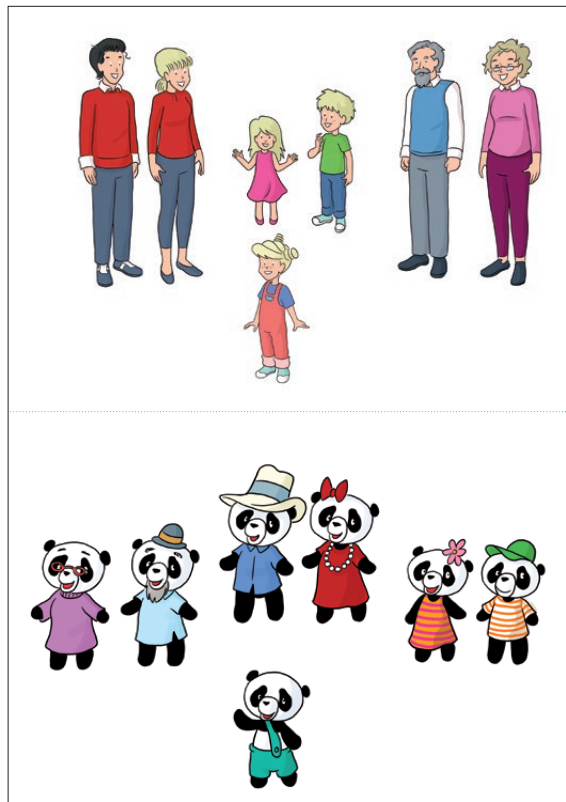
40 • Anna lubi kolory. W jej pokoju wszystko jest kolorowe. Słuchaj, powtarzaj i pokazuj kolory.
• W jakich kolorach są bloki? Powtarzaj rap, klaskaj rytmicznie i powtarzaj.

Techniki nauczania wymowy:

- powtarzanie usłyszanych treści za wzorem: nagraniem oraz nauczycielem,
- rapowanie,
- wyklaskiwanie i wystukiwanie wyrazów.

Techniki nauczania słownictwa i struktur:

- zastosowanie kart obrazkowych,
- pokazywanie przedmiotów na ilustracji w podręczniku,
- wykorzystanie plakatów,
- wskazywanie przedmiotów,
- przedstawianie za pomocą gestów i mimiki.

Utrwalenie poznanych słów i struktur:

- w formie zabaw i gier:

Ballspiel

Blinde Kuh

Puppentheater

Kitzeln-Spiel

Ratespiel

Brettspiel

Bingo

Paare suchen

Würfelspiel

Zahlen-Schlange

Stille Post

Memory-Spiel

Farben im Klassenzimmer

Mein rechter Platz ...

Kimspiele

Pantomimespiel

Kettenspiel

- poprzez materiał odsłuchowy

8
Ich mag Schule, aber ...

2.21

Anna telefoniert mit ihrem Opa. Anna erzählt, was es Neues in der Schule gibt.
Hör zu. Was mag Anna? Was mag Anna nicht?

68

Anna rozmawia z dziadkiem przez telefon. Opowiada, co nowego w szkole. Posłuchaj rozmowy i powiedz, co Anna lubi robić, a czego nie.

- poprzez piosenki

Piosenki pełnią na zajęciach rolę dydaktyczną, motywującą, aktywizującą oraz integrującą.

Dzieci bardzo lubią śpiewać i muzykować, dlatego piosenki odpowiednie dla dzieci w wieku 6–9 lat powinny być śpiewane przez dzieci w tym samym wieku. Ich tematyka winna odpowiadać zainteresowaniom dzieci. Piosenki powinny mieć pogodny charakter i słownictwo dostosowane zarówno do umiejętności językowych, jak również intelektualnych dzieci. Piosenki powinny stwarzać dzieciom możliwość zabawy, ruchu, inscenizacji i prezentacji treści za pomocą gestów i mimiki.

Die Farben sind komplett

Hör zu und sprich nach. Hör zu und sing mit.

1.44-46

Ich mag Rot, ich mag Rot,
Rot ist meine Lieblingsfarbe.
Rot ist schön, Rot ist fein,
Rot müssen meine Sachen sein!

Rot und Grün
und Gelb und Blau,
Schwarz und Weiß,
Orange und Grau,
Lila, Rosa und Violett,
– die Farben sind
komplett.

Ich mag Grün, ich mag Grün,
Grün ist meine Lieblingsfarbe.
Grün ist schön, Grün ist fein,
Grün müssen meine Sachen sein!

45

Dzieci uwielbiają się bawić i przeplatać za kolorami. Słuchaj i powtarzaj, a następnie śpiewaj razem z dziećmi.

Techniki przygotowujące do nauki sprawności pisania:

- wykonywanie ćwiczeń językowych w postaci graficznej: łączenie, uzupełnianie rysunku, rysowanie po śladzie, odwzorowywanie, samodzielne rysowanie

oraz w dalszym etapie nauki:

- pisanie po śladzie,
- uzupełnianie znanych wyrazów pojedynczymi literami,
- przepisywanie wyrazów i prostych zdań,
- pisanie pojedynczych wyrazów i zwrotów,
- pisanie bardzo prostych i krótkich zdań według wzoru i samodzielnie.

Das Haus von Opa Klaus

Das ist das Haus von Opa Klaus

Domek dziadka Klaus
Narysuj domek dziadka Klaus bez odrywania ręki od kartki.
Recytuj przy tym wierszyk.

1 Körpersprache

Zeichne die Bilder fertig. Verbinde die Bilder mit den Situationen. Was sagt man in diesen Situationen?

Verbinde die 2 Situationen.
Ordne sie in 3 Bildern.

5 Welche Farbe haben Bananen?

Male die Bilder aus. Benenne ihre Farben.
Welches Lebensmittel hat noch eine andere Farbe?
Male es.

50 Jaki kolor mają banany?
Pokończ obrabki. Dorysuj jakiś produkt w innym kolorze.
Nazwij wszystkie kolory.

Ćwiczenia rozwijające:

- umiejętność logicznego myślenia,
- spostrzegawczość,
- umiejętność dostrzegania różnic,
- umiejętność rozpoznawania i rozróżniania przedmiotów,
- wrażliwość słuchową, poczucie rytmu,
- umiejętność przekazu werbalnego na podstawie obserwacji ruchu ciała, gestu i mimiki,
- umiejętności plastyczne.

Poszczególne techniki nauczania mają również wpływ na rozwój wielorakiej inteligencji dzieci:

- uwrażliwianie na dźwięki języka i wspieranie chęci zabawy ma wpływ na rozwój **inteligencji językowej**,
- wspieranie umiejętności rytmicznego powtarzania i wyklaskiwania rytmu, śpiewanie piosenek rozwija **inteligencję muzyczną**,
- reagowanie całym ciałem, stosowanie gestów, mimiki, nauczanie polisensoryczne rozwija **inteligencję kinestetyczną**,
- wspieranie pamięci wzrokowej poprzez wizualizację, kształcenie spostrzegawczości np. podczas gier typu *memory* ma wpływ na rozwój **inteligencji przestrzenno-wzrokowej**,
- wspieranie poprzez ćwiczenia wymagające logicznego myślenia, porządkowania i przyporządkowania elementów, eksperymentowanie na zajęciach rozwija **inteligencję matematyczno-logiczną**,
- wspieranie umiejętności pracy w grupie rówieśniczej, odgrywanie różnych ról ma wpływ na rozwój **inteligencji interpersonalnej**,
- wspieranie autonomii ucznia, wdrażanie do samooceny wpływa na rozwój **inteligencji intrapersonalnej**.

Nauczyciel powinien starać się poznać możliwości intelektualne i upodobania swoich uczniów, i tak planować zajęcia, aby każde dziecko znalazło na nich coś dla siebie, i czuło, że jego potrzeby zostały zaspokojone.

4.3. Formy pracy

Zajęcia w klasach I-III powinna cechować różnorodność form pracy.

Praca z całą klasą to dominująca forma pracy na zajęciach z dziećmi w młodszym wieku szkolnym.

Nauczyciel może zastosować taką formę pracy podczas:

- rozpoczynania zajęć i kończenia zajęć,
- stosowania rytuałów klasowych,
- wprowadzania nowego słownictwa i struktur językowych,
- wspólnych gier i zabaw językowych,
- śpiewania piosenek,
- wyjaśniania poleceń i kolejnych kroków zajęć.

Frau Kamm versteckt Zahlenkarten

Finde die Zahlenkarten und male sie aus. Welche Zahlen sind da? Welche fehlen?

Frau Kamm chowa karty.
Poszukaj kart i pokoloruj je. Jakich kart widzisz? A jakich kart brakuje? Zaznacz brakujące karty.

43

Praca indywidualna to forma również bardzo często występująca w pracy z dziećmi. Dzieci pracują w różnym tempie, zgodnie ze swoimi możliwościami i upodobaniami.

Nauczyciel może zastosować taką formę pracy podczas:

- wykonywania zadań w zeszytach ćwiczeń (kolorywanie, wycinanie, wklejanie nalepek, majsterkowanie),
- wykonywania ćwiczeń na rozumienie ze słuchu,
- recytacji wierszyków, rymowanek,
- śpiewania piosenek.

Praca w grupach

Nauczyciel może zastosować taką formę pracy podczas:

- niektórych gier językowych takich jak: *Brettspiel*, *Memory*, *Kimspiele*, *Domino*,
- rapowania,
- odgrywania scenek w oparciu o historyjki obrazkowe.

1

Am Morgen und am Abend

Finde acht Unterschiede. Was sagt Anna in diesen Situationen? Male ein Bild aus.

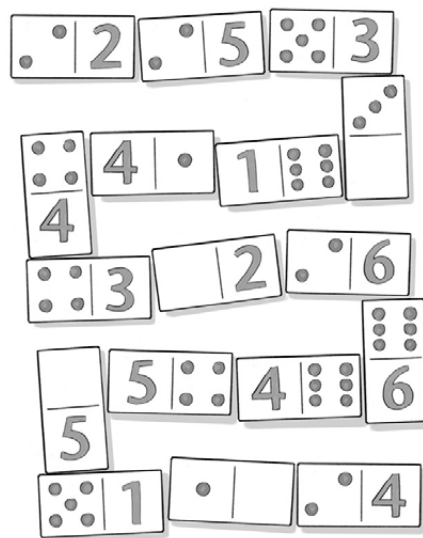
10

Rano i wieczorem
Znajdź osiem różnic między dwoma obrazkami. Powiedz, jak Anna wita się na każdym z nich.
Na końcu polecenie wykonaj obrazek.

4

Domino

Einige Dominosteine haben keine Bilder.
Zeichne Punkte oder Zahlen ein. Benenne sie.

42

Domino
Na niektórych kostkach domina zamazały się kropki lub cyfry.
Dorysuj właściwą liczbę kropek lub wpisz cyfrę. Nazwij je po niemiecku.

Praca w parach

Nauczyciel może zastosować taką formę pracy podczas:

- niektórych gier i zabaw, np. *Würfelspiel*,
- odgrywania scenek,
- tworzenia dialogów.

4.4. Przykładowe scenariusze zajęć

Lekcja 5: Rosa, lila, violett
Godzina 1

LEKCJA 5

TEMATY

- nazwy kolorów.

CELE KOMUNIKACYJNE

- nazywanie kolorów,
- opisywanie przedmiotów.

SŁOWNICTWO

- Rot,
- Blau,
- Grün,
- Gelb,
- Grau,
- Schwarz,
- Weiß,
- Braun,
- Rosa,
- Lila,
- Orange,
- Violett,
- meine Lieblingsfarbe,
- malen,
- mischen.

GODZINA 1

GŁÓWNY NACISK

- poznawanie i nazywanie kolorów,
- mówienie,
- ćwiczenie wymowy.

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

- podręcznik,
- zeszyt ćwiczeń,
- płyta CD 1.

MATERIAŁY I NARZĘDZIA

- odtwarzacz CD,
- rzutnik.

PODRĘCZNIK

- strona 40.

ZESZYT ĆWICZEN

- strona 50.

WPROWADZENIE DO LEKCJI

Jeśli to możliwe, przynieś na lekcję bukiet kolorowych kwiatów lub duże pudełko z kolorowymi długopisami. Udawaj, że podziwiasz różnorodność kolorów. Powtórz przy tym kilka razy: *Schön! Wunderbar! Toll!* Wymień poszczególne kolory po niemiecku i w języku ojczystym.

Uczniowie otwierają podręczniki na stronie 40. Oglądają obrazek przedstawiający pokój Anny i nazywają w języku ojczystym widoczne na nim kolory. Nazwij te kolory po niemiecku. Pokaż przy tym kolorowe karty lub pisaki. Uczniowie powtarzają te słowa. Zwróć uwagę na poprawną wymowę.

Zaprezentuj za pomocą rzutnika obrazek przedstawiający pokój Anny (bez tekstu i chmurki). Niech dzieci podadzą nazwy wszystkich mebli i innych przedmiotów, które na nim widzą. Poproś uczniów aby zamknęli oczy. Wytnij fragment ilustracji z dowolnym przedmiotem. Dzieci sprawdzają i mówią, czego brakuje.

92

Uczniowie oglądają na obrazku pokój Anny, słuchają nagrania 1.41, wskazują palcami poszczególne kolory i powtarzają słówka.

Wymień ponownie nazwy kolorów. Dzieci wskazują odpowiednie ilustracje i próbują nazwać kolory.

W celu przećwiczenia wymowy i utrwalenia poznanych nazw kolorów uczniowie powtarzają je kilka razy. Wskazuj różne przedmioty w klasie i podawaj kolory. Dzieci powtarzają je za Tobą głośno i wyraźnie.

Uczniowie wymawiają nazwy kolorów ze zróżnicowanym natężeniem głosu i z różną intonacją. Dzieci temu reszta klasy może się orientować, czy lubią dany kolor, czy nie.

Dzieci stają w kregu. Każde z nich trzyma dowolny przedmiot w wybranym kolorze. Pierwszy uczeń podaje nazwę swojego koloru, każdy następny powtarza ją i podaje własną. Jeśli ktoś się pomyli, musi opuścić kreg. Zabawę można powtórzyć kilka razy.

Aby lepiej przećwiczyć nowe słownictwo i utrwalić je, dzieci słuchają utworu rapowego o kolorach (nagranie 1.42). Następnie powtarzają ich nazwy i wskazują odpowiednie klocki.

*Rot, Rot-Blau, Rot-Blau-Grün,
Gelb, Gelb-Grün, Gelb-Grau-Schwarz,
Weiß, Weiß-Braun, Weiß-Braun-Rosa,
Lila, Lila-Orange-Violett.*

Fakultatywnie (dla zdolniejszych uczniów): dzieci otrzymują karteczki w kolorach tęczy: czerwonym, pomarańczowym, żółtym, zielonym, niebieskim, granatowym i fioletowym. Ustawiają się w kolejności ich występowania w tęczy: najpierw uczeń z czerwoną karteczką, który mówi głośno: *Rot*, potem uczeń z pomarańczową karteczką, który mówi: *Orange*, itd.

Powieś w klasie plakat przedstawiający tęczę. Pomóż dzieciom wyrecytować wierszyk:

*Rot, Orange und Gelb und Grün,
Sind im Regenbogen drin.
Blau und Indigo stehen weiter
Auf der Regenbogenleiter.
Und dann noch das Violett.
Sieben Farben sind komplett.*

ZESZYT ĆWICZEN

Uczniowie realizują zadanie z zeszytu ćwiczeń ze strony 50.

Cel ćwiczenia:

- uczniowie powtarzają słownictwo związane z artykułami spożywczymi
- uczniowie nazywają kolory w języku niemieckim
- uczniowie poprawnie kolorują obrazki i dorysowują artykuły spożywcze w zupełnie innych kolorach.

Dzieci nazywają artykuły spożywcze przedstawione w ćwiczeniu. Zapytaj, jakie kolory one mają. Uczniowie odpowiadają i kolorują obrazki. Następnie każde dziecko dorysowuje produkt w innym kolorze, prezentuje swój rysunek klasie i nazywa ten kolor.

ZAKOŃCZENIE LEKCJI

Przypiszcie do każdego dnia tygodnia jakiś kolor, na przykład: *Morgen ist ein roter Tag*. Poproś dzieci, aby następnego dnia przyszły do szkoły w czerwonych ubraniach lub przynieśli czerwone przedmioty.

93

WPROWADZENIE DO LEKCJI

Jeśli to możliwe, przynieś na lekcję bukiet kolorowych kwiatów lub duże pudełko z kolorowymi długopisami. Udawaj, że podziwiasz różnorodność kolorów. Powtórz przy tym kilka razy: *Schön! Wunderbar! Toll!* Wymień poszczególne kolory po niemiecku i w języku ojczystym.

Uczniowie otwierają podręczniki na stronie 40. Oglądają obrazek przedstawiający pokój Anny i nazywają w języku ojczystym widoczne na nim kolory. Nazwij te kolory po niemiecku. Pokazuj przy tym kolorowe karty lub pisaki. Uczniowie powtarzają te słówka. Zwróć uwagę na poprawną wymowę.

Zaprezentuj za pomocą rzutnika obrazek przedstawiający pokój Anny (bez tekstu i chmurek). Niech dzieci podadzą nazwy wszystkich mebli i innych przedmiotów, które na nim widzą. Poproś uczniów aby zamknęli oczy. Wytnij fragment ilustracji z dowolnym przedmiotem. Dzieci sprawdzają i mówią, czego brakuje.

Uczniowie oglądają na obrazku pokój Anny, słuchają nagrania 1.41, wskazują palcami poszczególne kolory i powtarzają słówka.

Wymień ponownie nazwy kolorów. Dzieci wskazują odpowiednie ilustracje i próbują nazywać kolory.

W celu przećwiczenia wymowy i utrwalenia poznanych nazw kolorów uczniowie powtarzają je kilka razy. Wskazuj różne przedmioty w klasie i podawaj kolory. Dzieci powtarzają je za Tobą głośno i wyraźnie.

Uczniowie wymawiają nazwy kolorów ze zróżnicowanym natężeniem głosu i z różną intonacją. Dzięki temu reszta klasy może się zorientować, czy lubią dany kolor, czy nie.

Dzieci stają w kręgu. Każde z nich trzyma dowolny przedmiot w wybranym kolorze. Pierwszy uczeń podaje nazwę swojego koloru, każdy następny powtarza ją i podaje własną. Jeśli ktoś się pomyli, musi opuścić krąg. Zabawę można powtórzyć kilka razy.

Aby lepiej przećwiczyć nowe słownictwo i utrwalić je, dzieci słuchają utworu rapowego o kolorach (nagranie 1.42). Następnie powtarzają ich nazwy i wskazują odpowiednie klocki.

*Rot, Rot-Blau, Rot-Blau-Grün,
Gelb, Gelb-Grau, Gelb-Grau-Schwarz,
Weiß, Weiß-Braun, Weiß-Braun-Rosa,
Lila, Lila-Orange-Violett.*

Fakultatywnie (dla zdolniejszych uczniów): dzieci otrzymują karteczki w kolorach tęczy: czerwonym, pomarańczowym, żółtym, zielonym, niebieskim, granatowym i fioletowym. Ustawiają się w kolejności ich występowania w tęczy: najpierw uczeń z czerwoną karteczką, który mówi głośno: *Rot*, potem uczeń z pomarańczową karteczką, który mówi: *Orange*, itd.

Powieś w klasie plakat przedstawiający tęczę. Pomóż dzieciom wyrecytować wierszyk:

*Rot, Orange und Gelb und Grün,
Sind im Regenbogen drin.
Blau und Indigo stehen weiter
Auf der Regenbogenleiter.
Und dann noch das Violett.
Sieben Farben sind komplett.*

ZAKOŃCZENIE LEKCJI

Przypiszcie do każdego dnia tygodnia jakiś kolor, na przykład: *Morgen ist ein roter Tag*. Poproś dzieci, aby następnego dnia przyszły do szkoły w czerwonych ubraniach lub przyniosły czerwone przedmioty.

ZESZYT ĆWICZEŃ

Uczniowie realizują zadanie z zeszytu ćwiczeń ze strony 50.

Scenariusz 2, *Hallo Anna neu*, Tom 1, Lekcja 6

Lekcja 5: Rosa, lila, violett
Godzina 1

LEKCYJA 5

TEMATY

- nazwy kolorów.

CELE KOMUNIKACYJNE

- nazywanie kolorów,
- opisywanie przedmiotów.

SŁOWNICTWO

• Rot,	• Weiß,	• meine
• Blau,	• Braun,	• Lieblingsfarbe,
• Grün,	• Rosa,	• malen,
• Gelb,	• Lila,	• mischen.
• Grau,	• Orange,	
• Schwarz,	• Violett,	

GODZINA 1

GŁÓWNY NACISK

- poznanie i nazywanie kolorów,
- mówienie,
- ćwiczenie wymowy.

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

- podręcznik,
- zeszyt ćwiczeń,
- płyta CD i.

MATERIAŁY I NARZĘDZIA

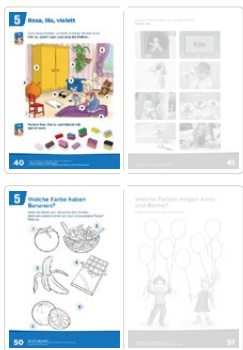
- odtwarzacz CD,
- rzutnik.

PODRECZNIK

- strona 40.

ZESZYT ĆWICZEŃ

- strona 50.

WPROWADZENIE DO LEKCJI

Jśli to możliwe, przynieś na lekcję bukiet kolorowych kwiatów lub dużą pudełko z kolorowymi długopisami. Udawaj, że podziwiasz różnorodność kolorów. Powtórz przy tym kilka razy: *Schön! Wunderbar! Toll!* Wymień poszczególne kolory po niemiecku i w języku ojczystym.

Uczniowie otwierają podręczniki na stronie 40. Oglądają obrazek przedstawiający pokój Anny i nazywają w języku ojczystym widoczne na nim kolory. Nazwij te kolory po niemiecku. Pokazuj przy tym kolorowe karty lub pisaki. Uczniowie powtarzają te słowa. Zwróć uwagę na poprawną wymowę.

Zaprezentuj za pomocą rzutnika obrazek przedstawiający pokój Anny (bez tekstu i chmurek). Niech dzieci podadzą nazwy wszystkich mebli i innych przedmiotów, które na nim widzą. Poproś uczniów aby zamknęli oczy. Wytnij fragment ilustracji z dowolnym przedmiotem. Dzieci sprawdzają i mówią, czego brakuje.

92

Lekcja 5: Rosa, lila, violett
Godzina 1

LEKCYJA 5

TEMATY

- nazwy kolorów.

CELE KOMUNIKACYJNE

- nazywanie kolorów,
- opisywanie przedmiotów.

SŁOWNICTWO

• Rot,	• Weiß,	• meine
• Blau,	• Braun,	• Lieblingsfarbe,
• Grün,	• Rosa,	• malen,
• Gelb,	• Lila,	• mischen.
• Grau,	• Orange,	
• Schwarz,	• Violett,	

GODZINA 1

GŁÓWNY NACISK

- poznanie i nazywanie kolorów,
- mówienie,
- ćwiczenie wymowy.

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

- podręcznik,
- zeszyt ćwiczeń,
- płyta CD i.

MATERIAŁY I NARZĘDZIA

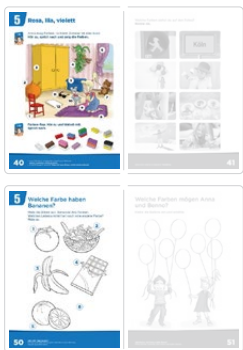
- odtwarzacz CD,
- rzutnik.

PODRECZNIK

- strona 40.

ZESZYT ĆWICZEŃ

- strona 50.

WPROWADZENIE DO LEKCJI

Jśli to możliwe, przynieś na lekcję bukiet kolorowych kwiatów lub dużą pudełko z kolorowymi długopisami. Udawaj, że podziwiasz różnorodność kolorów. Powtórz przy tym kilka razy: *Schön! Wunderbar! Toll!* Wymień poszczególne kolory po niemiecku i w języku ojczystym.

Uczniowie otwierają podręczniki na stronie 40. Oglądają obrazek przedstawiający pokój Anny i nazywają w języku ojczystym widoczne na nim kolory. Nazwij te kolory po niemiecku. Pokazuj przy tym kolorowe karty lub pisaki. Uczniowie powtarzają te słowa. Zwróć uwagę na poprawną wymowę.

Zaprezentuj za pomocą rzutnika obrazek przedstawiający pokój Anny (bez tekstu i chmurek). Niech dzieci podadzą nazwy wszystkich mebli i innych przedmiotów, które na nim widzą. Poproś uczniów aby zamknęli oczy. Wytnij fragment ilustracji z dowolnym przedmiotem. Dzieci sprawdzają i mówią, czego brakuje.

93

WPROWADZENIE DO LEKCJI

Powitaj uczniów i wprowadź ich w nowy temat. Powiedz, że dowiedzą się, jakich przedmiotów potrzebują Anna i Benno do nauki i zabawy, a także nauczą się mówić o własnych przyborach szkolnych i zabawkach.

Obejrzyjcie obrazek ze strony 48. Powiedz dzieciom, że Anna ma nowy tornister, do którego pakuje przybory szkolne i ulubioną przytulankę.

Zaprezentuj za pomocą rzutnika stronę 48. Powiększ obrazki przedstawiające poszczególne przybory szkolne i zabawki.

Wskazuj kolejno przedmioty widoczne na obrazku w podręczniku (tornister, linijkę, długopis, ołówek, książkę, zeszyt, pluszową myszkę itd.) i wyraźnie wymawiaj ich nazwy. Uczniowie powtarzają je za Tobą. Zwróć uwagę na wymowę (w razie konieczności skoryguj ją). Powtarzajcie ćwiczenie tak długo, aż dzieci będą umiały poprawnie nazwać wszystkie przedmioty.

Wskaż obrazek prezentujący dowolny przedmiot i podaj niemieckie słówko. Jeśli będzie ono nazwą tego przedmiotu, uczniowie powtarzają je głośno, a jeżeli nie – milczą.

To zadanie można wykonać w formie gry lub konkursu – uczniowie, którzy zareagują niewłaściwie, odpadają z zabawy. Wygrywa ten, kto zostanie w niej do końca. Aby zwiększyć stopień trudności, można przyspieszyć tempo mówienia.

Dzieci oglądają obrazek z książki i trzykrotnie słuchają nagrania 2.2. Wskazują na ilustracji palcami przedmioty wymienione przez Annę. Spaceruj po klasie i sprawdzaj, czy pokazują właściwe elementy obrazka. Następnie powiedz: *Nummer 1 ist ...* Uczniowie muszą dokończyć zdanie oznaczone tym numerem na ilustracji w książce.

Aby utrwalić nowe słownictwo, zagrajcie w „Łańcuszek”. Ochotnik pokazuje dowolny przedmiot i podaje słówko. Kolejne dziecko prezentuje pierwszy przedmiot, nazywa go, a potem wskazuje drugi przedmiot i podaje jego nazwę w języku niemieckim. Trzeci uczeń musi pokazać trzy przedmioty i podać trzy słówka.

Fakultatywnie: dzieci grają w parach. Wyciągają kolejno z tornistrów po jednym przedmiocie i nazywają go, na przykład: *mein Buch*, *mein Stift* itd.

Fakultatywnie (dla zdolniejszych uczniów): nowe słówka będące nazwami przyborów szkolnych można przećwiczyć w kolejnej zabawie „Łańcuszek”. Pokaż dzieciom swoją książkę i powiedz: *mein Buch*. Ochotnik bierze do rąk własną książkę i mówi: *mein Buch*. Potem pokazuje jeszcze jeden przedmiot i mówi na przykład: *mein Stift*. Następny uczeń pokazuje i nazywa oba te przedmioty oraz dodaje do tego trzeci.

ZESZYT ĆWICZEŃ

Uczniowie realizują zadanie z zeszytu ćwiczeń ze strony 60.

Cel ćwiczenia:

- uczniowie powtarzają liczby od 1 do 12
- uczniowie nazywają w języku niemieckim przybory szkolne i zabawki
- uczniowie rozwijają motorykę małą.

Powtórzcie wspólnie liczby od 1 do 12. Następnie poproś dzieci, aby połączyły kolejne liczby i powiedziały, co przedstawiają powstałe w ten sposób obrazki. Uczniowie mogą pokolorować rysunki.

Następnie dzieci realizują zadanie z zeszytu ćwiczeń ze strony 61.

Cel ćwiczenia:

- uczniowie nazywają przybory szkolne i zabawki
- uczniowie rozwijają motorykę małą
- uczniowie ustalają oś symetrii i uzupełniają brakującą połowę obrazka.

Dzieci dorysowują brakującą połowę obrazka i nazywają przedmioty z niego w języku niemieckim.

ZAKOŃCZENIE LEKCJI

Pochwal uczniów za aktywny udział w lekcji. Możesz nagrodzić ich przyborami szkolnymi, na przykład pisakami. Pożegnaj się i powiedz, że na następnej lekcji dzieci będą rapować na temat przyborów szkolnych.

5. Opis osiągnięć uczniów

W Podstawie programowej dotyczącej nauczania języka obcego nowożytnego określono treści – wymagania szczegółowe na I etapie edukacyjnym – klasy I-III – edukacja wczesnoszkolna.

Podstawa programowa zakłada, że:

1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych dotyczących jego samego i jego najbliższego otoczenia, umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:
 - 1) ja i moi bliscy (rodzina, przyjaciele),
 - 2) moje miejsce zamieszkania (mój dom, moja miejscowość),
 - 3) moja szkoła,
 - 4) popularne zawody,
 - 5) mój dzień, moje zabawy,
 - 6) jedzenie,
 - 7) sklep,
 - 8) mój czas wolny i wakacje,
 - 9) święta i tradycje, mój kraj,
 - 10) sport,
 - 11) moje samopoczucie,
 - 12) przyroda wokół mnie,
 - 13) świat baśni i wyobraźni.
2. Uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi ustne, artykułowane wyraźnie i powoli, w standardowej odmianie języka:
 - 1) reaguje na polecenia,
 - 2) rozumie sens krótkich wypowiedzi, opowiadań, bajek i historyjek oraz prostych piosenek i wierszyków, szczególnie gdy są wspierane np. obrazkami, rekwizytami, ruchem, mimiką, gestami, dodatkowymi dźwiękami,
 - 3) znajduje w wypowiedzi określone informacje.
3. Uczeń rozumie wyrazy oraz jedno- lub kilkuzdaniowe, bardzo proste wypowiedzi pisemne (np. historyjki obrazkowe z tekstem, opowiadania):
 - 1) rozumie ogólny sens tekstu, szczególnie gdy jest wspierany obrazem lub dźwiękiem,
 - 2) znajduje w wypowiedzi określone informacje.
4. W zakresie wypowiedzi ustnych uczeń:
 - 1) powtarza wyrazy i proste zdania,
 - 2) tworzy bardzo proste i krótkie wypowiedzi według wzoru, np. nazywa obiekty z otoczenia i opisuje je, nazywa czynności,
 - 3) recytuje wiersze, rymowanki, odgrywa dialogi, śpiewa piosenki – samodzielnie lub w grupie, np. w realizacji małych form teatralnych,
 - 5) używa poznanych wyrazów i zwrotów podczas zabawy.
5. W zakresie wypowiedzi pisemnych uczeń:
 - 1) przepisuje wyrazy i proste zdania,
 - 2) pisze pojedyncze wyrazy i zwroty,
 - 3) pisze bardzo proste i krótkie zdania według wzoru i samodzielnie.
6. W zakresie reagowania uczeń:
 - 1) reaguje werbalnie i niewerbalnie na polecenia,
 - 2) przedstawia siebie i inne osoby – mówi np. jak się nazywa, ile ma lat, skąd pochodzi, co potrafi robić,
 - 3) zadaje pytania i udziela odpowiedzi w ramach wyuczonych zwrotów,

- 4) stosuje podstawowe zwroty grzecznościowe (np. wita się i żegna, dziękuje, prosi, przeprasza),
- 5) wyraża swoje upodobania.
7. W zakresie przetwarzania tekstu uczeń nazywa w języku obcym nowożytnym np. osoby, zwierzęta, przedmioty, czynności – z najbliższego otoczenia oraz przedstawione w materiałach wizualnych i audiowizualnych.
8. Uczeń:
 - 1) wie, że ludzie posługują się różnymi językami i aby się z nimi porozumieć, warto nauczyć się ich języka,
 - 2) posiada podstawowe informacje o krajach, w których ludzie posługują się danym językiem obcym.
9. Uczeń potrafi określić, czego się nauczył, i wie, w jaki sposób może samodzielnie pracować nad językiem (np. przez oglądanie bajek w języku obcym nowożytnym, korzystanie ze słowników obrazkowych i gier edukacyjnych).
10. Uczeń współpracuje z rówieśnikami w trakcie nauki.
11. Uczeń korzysta ze Źródeł informacji w języku obcym nowożytnym (np. ze słowników obrazkowych, książeczek), również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Uwzględniając wymagania zawarte w podstawie programowej, **program zakłada, że uczniowie kończący pierwszy etap edukacyjny w zakresie nauki języka niemieckiego powinni cechować się następującymi umiejętnościami i wiedzą:**

- mieć świadomość istnienia różnych kultur, języków i narodowości,
- rozumieć i potrafić sformułować prostą wypowiedź umożliwiającą nawiązanie kontaktu, udzielenie i zdobywanie informacji, wyrażenie w prosty sposób opinii, uczuć i życzeń przy wykorzystaniu znanych struktur, gestów i mimiki,
- potrafić zastosować różne umiejętności językowe w praktyce: śpiewać piosenki, recytować poznane wierszyki i rymowanki,
- potrafić pracować indywidualnie, w parach, w grupie rówieśniczej,
- znać i stosować odpowiednie do wieku techniki samodzielnego uczenia się,
- potrafić sięgać do różnych źródeł informacji,
- być otwartymi na inność.

Program zakłada następujące osiągnięcia uczniów **w zakresie rozumienia ze słuchu.**

Uczeń rozumie:

- podstawowe zwroty i wyrażenia związane z jego najbliższym otoczeniem, w tym:
 - ▶ pytanie o imię,
 - ▶ zwroty określające powitanie i pożegnanie,
 - ▶ pytanie o samopoczucie,
 - ▶ prośby i podziękowania,
 - ▶ nazwy potraw i napojów,
 - ▶ pytanie o ilość,
 - ▶ liczebniki od 1 do 20 oraz od 20 do 100,
 - ▶ ceny towarów, pytanie o cenę,
 - ▶ nazwy kolorów,
 - ▶ nazwy ubrań,
 - ▶ nazwy przyborów szkolnych,
 - ▶ nazwy dotyczące czynności w szkole,
 - ▶ wyrażanie zadowolenia i niechęci,
 - ▶ nazwy zwierząt domowych oraz w zoo,
 - ▶ pytania dotyczące wyglądu i umiejętności zwierząt,

- ▶ proste życzenia (z okazji urodzin, Bożego Narodzenia, Wielkanocy...),
- ▶ nazwy miesięcy,
- ▶ pytanie o miesiąc, w którym się urodził,
- ▶ typowe czynności codzienne,
- ▶ nazwy czynności związanych z zainteresowaniami,
- ▶ pytanie o umiejętności,
- ▶ nazwy środków lokomocji,
- ▶ meble i sprzęty w pokoju,
- ▶ miejsca w mieście,
- ▶ cele podróży,
- ▶ sporty zimowe,
- proste krótkie rozmowy na znane sobie tematy,
- polecenia nauczyciela związane z lekcją i potrafi na nie zareagować werbalnie i niewerbalnie:
Hör zu!
Welches Bild passt?
Schau dir die Bilder an!
Sprich nach!
Zeig auf dem Bild / auf den Fotos mit!
Markiere mit Plus oder Minus!
Verbinde!
Nenne!
Klatsch mit!
Kreuz an!
Spiel mit!
Mach einen Kreis!
- główne informacje z krótkich nagrań na znane mu tematy,
- piosenki, wierszyki, rymowanki, rapowanie.

Program zakłada następujące osiągnięcia uczniów **w zakresie mówienia**.

Uczeń potrafi:

- wypowiadać pojedyncze zdania i zwroty, w tym:
 - ▶ podać swoje imię,
 - ▶ podać swój wiek,
 - ▶ określić swoje samopoczucie,
 - ▶ nazwać ulubione potrawy i napoje,
 - ▶ nazwać kolory,
 - ▶ określić swoje umiejętności,
 - ▶ nazywać czynności wykonywane w szkole i w domu,
 - ▶ nazywać czynności wykonywane w czasie wolnym podczas wakacji,
 - ▶ wyrazić swoje zadowolenie i niezadowolenie,
 - ▶ nazwać i opisać swoich członków rodziny,
 - ▶ przedstawić i opisać swoich przyjaciół,
 - ▶ opisać przedmioty i ich położenie,
 - ▶ nazwać i opisać zwierzęta domowe i zwierzęta w zoo,

- ▶ nazywać dni tygodnia, pory roku, miesiące,
- ▶ składać życzenia,
- zadawać pytania i odpowiadać na pytania,
- przywitać się i pożegnać,
- podziękować, poprosić, przeprosić,
- potwierdzić i zaprzeczyć,
- powiedzieć z pamięci znane mu wierszyki i rymowanki,
- odegrać scenkę w przedstawianiu,
- zaprezentować znane mu piosenki i teksty rapowane.

Program zakłada następujące umiejętności uczniów **w zakresie czytania**.

Uczeń rozumie:

- pojedyncze wyrazy i krótkie, proste teksty zawierające znane mu słowa,
- podpisy pod obrazkami,
- ogólny sens historyjek – komiksów w podręczniku,
- treść znanych piosenek, wierszyków, rymowanek i tekstów rapowanych, gdy są wspierane obrazkami, rekwizytami, ruchem, mimiką, gestami i dodatkowymi dźwiękami.

Program zakłada następujące umiejętności uczniów **w zakresie pisania**.

Uczeń potrafi:

- napisać wyrazy po śladzie,
- przepisać pojedyncze wyrazy z tablicy,
- przepisać krótkie teksty,
- uzupełnić brakujące litery w znanych wyrazach.

Sposoby prezentowania osiągnięć uczniów:

- przedstawienia klasowe,
- recytacje wierszyków i rymowanek, prezentacje piosenek,
- występy szkolne,
- minikonkursy językowe,
- przedstawienia dla rodziców, dziadków, opiekunów,
- aranżowanie wnętrza sali lekcyjnej: wystawy rysunków, prac plastycznych dzieci.

6. Sposoby oceny i kontroli osiągnięć uczniów

6.1. Ocenianie

Ocenianie to ważny element procesu dydaktycznego. Celem oceny jest dostarczenie uczniom i ich rodzicom informacji na temat osiągniętych umiejętności i wiadomości.

Dla nauczyciela są one źródłem wiedzy na temat skuteczności i efektywności pracy oraz organizowania procesu dydaktycznego.

Pierwsze kroki w nauce języka obcego trudno zmierzyć. Początkowe nauczanie języka stanowi bazę dla przyszłych umiejętności. To czas uwrażliwienia na nowy język i osłuchanie się z jego brzmieniem. Dlatego w edukacji wczesnoszkolnej nie ma miejsca dla tradycyjnego schematu oceniania od 6 do 1. Nauczyciel przygotowuje **ocenę opisową**.

Zadaniem nauczyciela jest oszacowanie możliwości dziecka oraz trudności, jakie może stwarzać mu nauka. Bardzo ważne jest stworzenie atmosfery akceptacji i odpowiedniego klimatu oceniania, tak aby miało ono charakter wspierający.

Ocenianie wspierające powoduje, że uczniowie czują się bezpiecznie, a porażki i niepowodzenia traktowane są jako coś naturalnego i nieuniknionego.

Oceniając, nauczyciel wyraża opinię, która docenia starania ucznia, pozwala mu myśleć o sobie pozytywnie. Zawsze powinien brać pod uwagę możliwości ucznia i prowadzić „pedagogikę sukcesu”.

Dzieci należy nagradzać za ich osiągnięcia, natomiast jeśli karać – to tylko w formie pozbawienia nagrody. Dzieci uwielbiają kolekcjonować i otrzymywać naklejki. Pozytywnym wzmocnieniem i jednocześnie formą oceny mogą być zatem nalepki lub pieczątki. Widnieją na nich obrazki kierowane bezpośrednio do dzieci. Uczniowie odbierają je jako nagrodę bardzo cenną, bo nieodroczoną, lecz otrzymaną natychmiast po wykonaniu zadania.

Sformułowania typu: *Super! Toll! Gut!* jak również gest i mimika nauczyciela mogą być także formą oceny.

6.2. Przykładowa ocena opisowa

Ocena opisowa informuje rodziców/opiekunów ucznia, co dziecko potrafi, jakie umiejętności i wiadomości nabyło i nad czym należałoby jeszcze popracować.

Choć przygotowanie oceny opisowej jest często czasochłonne, to daje zarówno dzieciom, jak i rodzicom dokładną informację. Ma charakter wspierający, motywujący.

Przykładowa ocena opisowa uczennicy klasy I – semestr I

Ola, lat 6

Ola błyskawicznie i z dużą chęcią zdobywa nowe umiejętności z języka niemieckiego.

Jest ambitna, a nauka języka sprawia jej radość.

Szybko uczy się nowych słówek i zwrotów: udziela odpowiedzi na pytania dotyczące własnej osoby, potrafi się przywitać i pożegnać, nazywa produkty spożywcze. Potrafi powiedzieć, co lubi jeść i pić, doskonale zna niemieckie liczby od 1 do 12.

Lubi kolorować, wycinać i wykonywać zadania w zeszytach ćwiczeń. Potrafi wcielać się w różne role i śpiewać piosenki a niemiecka wymowa nie sprawia jej żadnych trudności.

Inną formą samooceny mogą być zajęcia metodą *Lernstationen*, których rolą jest utrwalenie, powtórzenie i sprawdzenie stopnia opanowania języka.

Możliwość wyboru zadań pozwala każdemu dziecku wykazać się swoją wiedzą i umiejętnościami oraz wzmocnić wiarę w siebie.

Dzieci wędrują od stacji do stacji i wykonują wybrane przez siebie zadania, a następnie na tzw. kartach obiegowych – *Laufzettel* – zaznaczają, które zadanie wykonały i czy było ono dla nich łatwe, czy też nie. Mogą to zrobić, rysując odpowiednie symbole, np. słoneczko = *To zadanie nie sprawiło mi żadnych trudności!* lub chmurka = *To zadanie było trudne!*

Nauczyciel przygotowuje przed lekcją jedno stanowisko – stację kontrolną, na której zgromadzone są rozwiązania do każdej z pozostałych stacji, tak aby dzieci mogły same sprawdzić, czy prawidłowo wykonały zadanie.

Stacje – stanowiska samodzielnego uczenia się – są doskonałą okazją dla nauczyciela do sprawdzenia postępów dzieci, jako obserwatora z boku, nienarzucającego się, ale służącego pomocą i radą, kiedy dzieci tego zapragną. To nie nauczyciel, ale dzieci same oceniają swoje postępy.

6.4. Techniki uzyskiwania informacji zwrotnej od uczniów

Werbalne

- Rozmowy z dziećmi.

Po zakończeniu każdego zajęcia nauczyciel zadaje uczniom pytanie: Czego się dzisiaj nauczyliśmy? Co wam się najbardziej podobało na zajęciach?

Niewerbalne:

- *Stimmungsbarometer*, czyli barometr nastrojów
Uczniowie zaznaczają na przygotowanym przez nauczyciela plakacie, czy zajęcia lub konkretne aktywności podczas zajęć im się podobały, czy nie. Mogą przyklejać odpowiednie naklejki – *Smiley* z uśmiechniętą lub niezadowoloną buźką
- *Ampelspiel*, czyli sygnalizacja świetlna
Nauczyciel rozdaje uczniom kartoniki w trzech kolorach: zielonym, żółtym i czerwonym. Każdy kolor ma odpowiednie znaczenie:
 - zielony – nie sprawia mi to trudności,
 - żółty – potrafię, ale czasem potrzebuję pomocy,
 - czerwony – nie potrafię.Nauczyciel sprawdza umiejętności językowe dzieci. Mówi na przykład:
 - Liczby od 1 do 12.
 - Kolory.
 - Nazwy przyborów szkolnych.Dzieci podnoszą kartonik w odpowiednim kolorze.

6.5. Ćwiczenia kontrolne

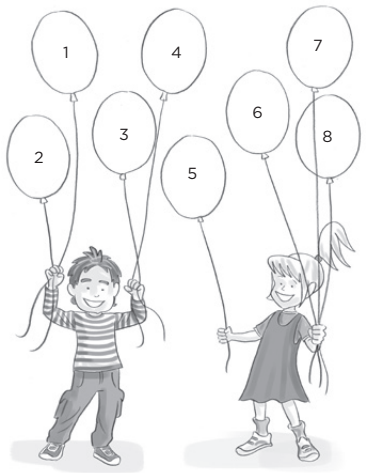
Prowadzone ćwiczenia kontrolne w zakresie stopnia opanowania wymowy, rytmu i intonacji języka niemieckiego odbywają się poprzez recytacje wyliczanek, wierszyków, ćwiczenia i zabawy. Rozumienie można sprawdzać w oparciu o ilustracje i zabawy ruchowe.

Ponadto nauczyciel może zaproponować uczniom wykonanie ćwiczeń kontrolnych, które dają możliwość sprawdzenia umiejętności dzieci nie tylko językowych, ale w zakresie sprawności manualnej, umiejętności spostrzegania i logicznego myślenia.

TEST 5A Ich bin _____

1 Pokoloruj baloniki zgodnie z podanymi poniżej informacjami. **8**

Was mag Benno? Was mag Anna?

Benno mag 1 = Grün, 2 = Orange,
3 = Braun und 4 = Gelb.

Anna mag 5 = Rot, 6 = Blau,
7 = Weiß und 8 = Rosa.

© Klett Polska sp. z o.o., Poznań 2020

TEST 8A Ich bin _____

1 Podkreśl właściwe zdania pod ilustracjami. **4**

1 A Wir rechnen.
B Wir singen.
C Wir lernen.

2 A Wir malen.
B Wir schreiben.
C Wir turnen.

3 A Wir turnen.
B Wir schreiben.
C Wir singen.

4 A Wir malen.
B Wir lesen.
C Wir spielen.

© Klett Polska sp. z o.o., Poznań 2020

Bibliografia i materiały

1. Apeltauer E., Grundlagen des Erst – und Fremdsprachenerwerbs, Langenscheidt, 1997.
2. Blezhl W., Fremdsprachen in der Grundschule. Grundlagen und Praxisbeispiele, Schroedel, 2000.
3. Chighini P., Kirsch D., Deutsch als Fremdsprache im Primarbereich, Langenscheidt, 2007
4. Iluk J., Jak uczyć małe dzieci języków obcych, Wydawnictwo Gnome, Katowice, 2002.
5. Jaffke Ch., Maier M., Fremdsprachen für alle Kinder. Erfahrungen der Waldorfschulen mit dem Frühbeginn, Klett Grundschulverlag, 1997.
6. Komorowska H., Metodyka nauczania języków obcych, Fraszka edukacyjna, 2003.
7. Pamuła M., Metodyka nauczania języków obcych w kształceniu zintegrowanym, Fraszka edukacyjna, 2003.
8. Lundquist-Mog A., Widlok B., Daf für Kinder, Goethe Institut.
9. Schmidt-Schönbein G., Didaktik – Grundschulenglisch, Cornelsen, 2001.
10. Stasiak H., Frühbeginn im Fremdsprachenunterricht: Potenziale und Probleme. Flensburger Papiere zur Mehrsprachigkeit und Kulturenvielfalt im Unterricht, Flensburg, 2000.
11. Wieszczezyńska E., Wczesnoszkolna edukacja językowa a nauka czytania, Oficyna Wydawnicza Atut, 2007.

Ponadto:

Nürnberger Empfehlungen, Goethe-Institut

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół